

Krubbemölla

Har stått stilla sedan 1914 men nu släpps vattnet på...

Söndagen den 17 augusti ska förhoppningsvis Krubbemölla kvarnverk åter drivas med hjälp av vatten. Det har stått stilla i över 70 år. Möllebyggare Bert Nordin, Spjutstorp och hans svärson Ingemar Svensson, håller nu på att

komplettera de delar i kvarnen som saknas.

Arbetet, som bl a består i att bygga en ny träränna och översyn av hjul, axlar och kuggar, bekostas av donationsmedel. Albo härads hembygdsförening skjuter sedan till det som fattas.

Kvarnverket har stått still sedan 1914, ett faktum som i vissa mån förvånar. Behövdes verkligen

inte kvarnen längre, i synnerhet under första världskriget?

Ingen, varken i hembygdsföreningen eller i Vitaby hembygdsring, kan ge något svar. Den sistnämnda har haft ansvaret för kvarnbyggnaden sedan 1951.

YA fick tips om att Albert Nordin, Spjutstorp 10, kunde sitta inne med förklaringen. Han

bodde på Krubbemölla som barn.

BRISTANDE UNDERHÅLL

– Min far, Anders Nordin, var snickare och vi flyttade dit 1918. Han arrenderade gården och kvarnen av Torups gods.

– Att man inte fortsatte kvarndriften vill jag minnas berodde på att kvarnverket var för dåligt, ingen ville våga pengar på en reparation. Dessutom hade kanalen rasat till följd av bristande underhåll och kanske fanns det inte heller mycket att mala.

NY KVARNAXEL

Att få igång kvarnen på nytt, i varje fall i demonstrationssyfte, har varit ett av målen för Vitaby hembygdsring i många år.

Restaureringen av såväl mjölnarbostaden som själva kvarnbyggnaden med kvarnverk har skett successivt. 1983 böt t ex Bert Nordin den stora genomgående axeln. Den andra hade tjuvat ut efter att ha varit i funktion i minst ett par hundra år.

MÖLLEÅN

1971 ersattes ett kvarnhjul som var uppslitat även det. Albo härads hembygdsförening har skjutit till pengar för dessa arbeten och under årens lopp har hembygdsringen även fått material av greve Carl Piper som äger Krubbemölla.

Vid sidan om Krubbemölla löper dess livsnerv – Mölleån. Det är en liten bäck som mynnar ut i havet vid Vitemölla. När man ser den har man svårt att föreställa sig att det stora kvarnverket ska gå att driva med ett så pass litet vattenflöde.

BEHÖVS INTE MYCKET

– Det behövs faktiskt inte så mycket vatten, i det här fallet ett par hundra liter för att få igång vattenhjulet, säger Bert Nordin.

Hembygdsvännerna har samtidigt, med hjälp av grävskopa, grävt ut den gamla rännan som rasat igen.

Under allt slam som grävdes upp fann man stor, fin flis från Komstad, som en gång fungerat som väggar i dämnet.

Bert Nordin och Ingemar Svensson bygger en ny träränna i Krubbemölla. Söndagen den 17 augusti släpps vattnet på.

Bild: Stieg Eldh

BRÖSTFALLSHJUL

Bert Nordin och Ingemar Svensson håller nu som bäst på med att bygga en helt ny ränna av trä, som ska leda vattnet fram till vattenhjulet. Detta är ett så kallat bröstfallshjul. Det innebär att vattnet rinner ned i vattenskoporna mitt på det stora vattenhjulet, en konstruktion som föregångarna varit ovanliga.

Till en början får hembygdsvännerna nöja sig med ett litet vattenmagasin, men spår ute i terrängen tyder på att här en gång i tiden fanns en stor damm i vilket kunde magasineras stora mängder vatten.

Kanske ett framtida projekt?

LARS JARLSBO